

Vergaderjaar 1998–1999

25 425

Herziening rechterlijke organisatie

Nr. 4

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 16 augustus 1999

Tijdens een algemeen overleg (25 383, 25 425, nr. 2) over onder meer de kabinetsnotitie over de gevolgen van het Procola-arrest (kamerstukken II 1997/98, 25 425, nr. 3) op 9 september 1998 heb ik de Kamer toegezegd in een brief nader in te gaan op de vraag of het in het licht van dat arrest nodig of wenselijk is artikel 22 van de Wet op de rechterlijke organisatie te wijzigen. Deze brief strekt tot nakoming van deze toezegging, zij het met enige vertraging, waarvoor mijn verontschuldigen.

Artikel 22 van de Wet op de rechterlijke organisatie luidt:

«De Hoge Raad, hoven en rechtbanken, zijn verplicht, bericht en consideraties te geven, wanneer zulks hun van 's Konings wege zal worden gevraagd.»

Deze bepaling bevat enerzijds een inlichtingenplicht («bericht») anderzijds een plicht om desgevraagd te adviseren («consideraties»). Op basis van laatstgenoemde verplichting wordt zo nu en dan het advies van de Hoge Raad ingewonnen over beleids- of wetgevingsvoornemens, dan wel over vraagstukken van juridische aard die nog niet tot een concreet voornemen hebben geleid. Vooropgesteld zij dat ik deze advisering bijzonder waardevol acht. De mogelijkheid dat de Hoge Raad advies uitbrengt over vraagstukken waarbij de bijzondere deskundigheid van de Raad van belang kan zijn, dient naar mijn oordeel dan ook in ieder geval behouden te blijven.

Artikel 22 geeft de Hoge Raad niet alleen de bevoegdheid, maar ook de verplichting om te adviseren indien het advies van regeringswege wordt gevraagd. Tijdens genoemd algemeen overleg stelde het lid van uw Kamer mevrouw Scheltema-de Nie zich op het standpunt, dat deze verplichting onder omstandigheden op gespannen voet zou kunnen komen met het Procola-arrest, namelijk wanneer de regering het advies van de Hoge Raad zou vragen over rechtsvragen, terwijl waarschijnlijk is dat de Hoge Raad later als rechter over diezelfde rechtsvraag zal moeten oordelen.

Mij zijn uit het verleden geen gevallen bekend waarin dit probleem zich daadwerkelijk heeft voorgedaan. Ook in de toekomst zal bij een voldoende prudent gebruik van de bevoegdheid om advies te vragen als regel kunnen worden voorkomen dat het probleem zich voordoet. Zo nodig kan ook overleg met de Hoge Raad over de inhoud van een voorgenomen adviesaanvraag daaraan bijdragen. Tenslotte zijn, als het probleem zich onverhoopt toch een enkele keer zou voordoen, praktische oplossingen mogelijk. Te denken valt dan aan de werkwijze die de Raad van State thans in voorkomende gevallen toepast. De Hoge Raad kan er voor zorgdragen dat uitspraak wordt gedaan door een kamer bestaande uit personen die niet bij de totstandkoming van het advies betrokken zijn geweest, zo nodig door reeds bij de voorbereiding van het advies af te spreken dat bepaalde leden daaraan niet zullen deelnemen. Gelet op dit alles zie ik thans onvoldoende aanleiding om ten aanzien van de Hoge Raad een wijziging van artikel 22 Wet RO voor te stellen. In hoeverre de adviesplicht van de eveneens in artikel 22 RO genoemde rechtbanken en gerechtshoven moet worden gehandhaafd, zal moeten worden gezien in verband met de taken van de toekomstige Raad voor de Rechtspraak. Ditzelfde geldt voor de met artikel 22 RO overeenkomende artikelen 14 van de Beroepswet (adviesplicht Centrale Raad van Beroep) en 15 Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie (adviesplicht College van Beroep voor het bedrijfsleven).

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals